

Sundhedsinnovation med europæiske perspektiver

Information om EU-projekter til virksomheder, der arbejder med sundhedsrelaterede produkter og services, inkl. IKT inden for disse.

I det følgende finder konkrete oplysninger og gode råd om:

- [Perspektiverne i et projekt med EU-støtte](#) (s. 1)
- [EU's støtteprogrammer til sundhedsinnovation](#) (s. 2)
- [Hvad Central Denmark EU Office kan gøre for projektet](#) (s. 6)

Perspektiverne

Virksomheders tidshorisont er kortere end Europa-Kommissionens, og fordelene ved at indgå i et EU-projekt er primært langsigtede. EU støtter projekter, der driver den europæiske udvikling videre, og udgangspunktet for at lave et EU-projekt, skal derfor være, at projektet kan gå fra at være et godt projekt til at blive et verdensklasseprojekt ved at inddrage de bedste folk i Europa. Det tager relativt lang tid for virksomheden at forberede et ekstraordinært projekt, og Europa-Kommissionen skal også bruge tid til at vurdere, om projektet er i verdensklasse.

Fordelen ved at indgå i et EU-projekt er derfor heller ikke primært medfinansieringen, men alle de andre gevinster, som en virksomhed opnår ved at indgå i et verdensklasseprojekt, såsom troværdighed omkring virksomhedens tekniske og kreative kapacitet, kontakter til internationale potentielle kunder, underleverandører og konsortiumspartnere, viden om det globale marked for virksomhedens produkter og forståelse for, i hvilken retning udviklingen går. Den bedste indikator på, at det rent faktisk kan betale sig for en virksomhed at indgå i et EU-projekt, er at der er stor konkurrence om midlerne, og de virksomheder, der har opnået EU-støtte, bekræfter, at det ikke var medfinansieringen, der var det vigtigste udbytte.

Medfinansieringen er et redskab, som Europa-Kommissionen bruger til at hjælpe virksomheder og forskningsinstitutioner til at lave de projekter, der gør en forskel, og derfor øger Europas konkurrenceevne og sikrer fremtidig velstand i det europæiske fællesskab. Det er denne tankegang, virksomheden skal acceptere at optimere projektet ud fra, for at gøre sig håb om at få EU-støtte og høste de ovennævnte gevinster, selvom det ikke kan måles bundlinien på kort sigt.

Da der er tale om skatteydernes penge, skal Europa-Kommissionen sikre sig, at projektet leverer nyskabende resultater, hvilket indebærer en del administration. En del af medfinansieringen ender derfor ofte med at blive spist af de ekstra omkostninger, der er ved at gøre projektet europæisk, men for den investering, der kunne have givet et godt projekt, får man i stedet et ekstraordinært projekt, der på lang sigt kan vise sig at have været afgørende for virksomhedens fremtidige succes.

EU's støtteprogrammer

De mest oplagte støtteprogrammer at søge for virksomheder, der arbejder med sundhedsrelaterede produkter eller services, herunder også IKT i sundhed er følgende:

- [Competitiveness & Innovation Programme - ICT policy Support Programme](#)
- [Eurostars](#)
- [Ambient Assisted Living](#)
- [7. rammeprogram for forskning og udvikling](#)
  - [COOPERATION: Health](#)
  - [COOPERATION: ICT - Sundhedstema](#)
  - [Joint Technology Initiatives - IMI og ARTEMIS](#)
  - [CAPACITIES: Research for SMEs](#)
  - [PEOPLE: Industry Academia](#)

Competitiveness & Innovation Programme - ICT Policy Support Programme

- *Theme 1: ICT for health, aging & inclusion*

EU's engagement i IKT bygger på at skabe et velfungerende indre marked inden for IKT, at bruge IKT til at skabe flere og bedre job samt at inkludere alle befolkningsgrupper i informationsfundet. Dette program skal stimulere innovation og konkurrenceevne inden for 8 udvalgte temaer ved et begrænset antal pilotprojekter og tematiske netværk.

På sundhedsområdet vil der i 2009 blive støttet et pilotprojekt under overskriften "ICT for aging well/ independent living", med formålet at afprøve teknologier til at øge ældres livskvalitet gennem IKT, der gør det muligt for dem at blive længere i hjemmet. Der vil også blive støttet tematiske netværk under overskrifterne "e-Accessibility" og "Innovative eHealth tools and services in real life - learning together". Man vil også kunne byde ind på at organisere eller deltage i et stort samarbejdsprojekt om interoperabilitet inden for "ICT for patient-centered health service", der skal sætte en udvikling i gang inde for telemedicinløsninger, som patienten selv deltager aktivt i.

Pilotprojekter skal implementere efterspurgte løsninger, som derefter kan gå direkte på markedet og dermed skabe hurtig impact på området. Pilotprojekter skal mindst have 4 partnere fra forskellige lande, og et normalt projektbudget forventes at være på ca. 4-6 mio. euro, hvoraf op til 50% bliver finansieret af EU. De tematiske netværk støttes med faste takster til rejseudgifter, mens lønudgifter ikke støttes, og de skal involvere mindst 7 forskellige partnere fra forskellige lande. Der forventes at være et budget på 300.000 - 500.000 euro per netværk. De store samarbejdsprojekter om interoperabilitet har et mindstekrav på 6 partnere fra forskellige lande, og forventes at have et budget på 5-10 mio. euro, hvoraf 50% finansieres af EU.

Eurostars

Formålet med Eurostars er ikke at fremme udviklingen på et bestemt område, men at fremme forskningsaktiviteter i SMV'er generelt. Programmet ligger uden for 7. rammeprogram og er blevet til i et samarbejde mellem EU og EUREKA, som Danmark har valgt at medfinansiere på trods af, at Danmark ikke medfinansierer EUREKA-projekter. Der er ikke nogen prioriterede temaer inde for dette program, men til gengæld skal projekterne være meget innovative for at få støtte.

EU's definition på en SMV hænger primært på, at antallet af fuldtidsansatte er under 250, men der ses også på omsætning (max 50 mio. euro) og relationer til moder- og datterselskaber. Mindst 50% af projektopgaverne skal udføres af SMV'er, og projektlederen skal komme fra en forskningstung SMV, hvilket defineres ud fra, at mindst 10% af omsætningen eller mandetimer går til forskning.

Udviklede produkter skal være klar til markedet højst 2 år efter projektets afslutning. Projektet må højst vare 3 år, og budgettet ligger normalt på ca. 0,4 - 0,6 mio. euro, hvoraf SMV'er får op til 50% og forskningsinstitutioner op til 75% finansieret af programmet. Mindstekravet er 2 partnere fra forskellige programlande, der også omfatter Island, Norge, Schweiz og Tyrkiet.

Ambient Assisted Living Joint Programme

Dette er et nyt program, der er blevet til i et samarbejde mellem Europa-Kommissionen og 20 medlemslande, herunder under Danmark, samt 3 associerede lande (Norge, Schweiz og Israel), samt private organisationer i disse lande. Formålet med programmet er at fremme ældres livskvalitet, styrke den europæiske industri gennem brug af IKT samt at mindske de offentlige udgifter til sundhed og pleje af ældre.

Særligt små og mellemstore virksomheder (SMV'er) skal integreres i indsatsen for at få nye produkter, services og systemer ud på markedet, så ældre kan blive længere i eget hjem, samt deltage aktivt i samfundet og på arbejdsmarkedet. De støttede projekter i 2008 skulle komme med innovative IKT-løsninger for specielt udsatte eller kronisk syge ældre. I 2009 forventes der at blive mere fokus på social inklusion af ældre gennem IKT. Programmet vil skabe bedre vilkår for vidensoverførsel mellem forskning og industri inden for området "ICT for aging well", og væsentligt mere direkte rettet mod markedet end både 7. rammeprogram og Competitiveness & Innovation Programme.

Støttede projekteter skal således helst lede til et nyt produkt på markedet 2-3 år efter projektets afslutning. Projekter varer 1-3 år og har et budget på 1-7 mio. euro, hvoraf op til 50% finansieres af EU. Mindstekravet er 3 partnere fra forskellige deltagerlande, og sidste indkaldelse var gennemsnittet 8 partnere med lidt under 2 mio. euro i medfinansiering.

EU's 7. rammeprogram for forskning og udvikling

Forskningsprogrammet er nok det mest kendte af EU's støtteprogrammer, men i forhold til de ovennævnte programmer er det ikke så virksomhedsrettet. Der er dog gjort en indsats for at gøre det mere attraktivt for specielt SMV'er at deltage i programmet. Medfinansieringsgraden er således øget til 75% for SMV'er, og der er lavet underprogrammet rettet specifikt mod at få forskningsinstitutioner til at arbejde mere sammen med virksomheder. Derudover er der indgået aftaler med industrien om at lave de såkaldte Joint Technology Initiatives, som også har til formål at inddrage virksomheder mere i forskning på europæisk niveau.

7. rammeprogram er opdelt i 4 dele: Cooperation, Capacities, People og Ideas. Cooperation er temaopdelt med specifikke prioriteter på hvert tema, mens Capacities og People er bredere initiativer til at understøtte samarbejde på tværs af sektorer og landegrænser, og Ideas er kun relevant for forskere.

Sundhedstemaet under Cooperation

Det er i Cooperation, at de fleste penge ligger, og der er således afsat 6,1 mia. euro til fælles europæisk forskning i sundhed i perioden 2007-2013. De skal bruges til at frembringe ny viden om menneskers sundhed og sygdom, samt til at bruge denne viden til at udvikle nye behandlingsmetoder og optimere sundhedssektoren i Europa. Det er desuden blevet muligt for amerikanske partnere at deltage og få EU-tilskud på lige fod med europæiske ansøgere.

De støttede aktiviteter er meget specifikke, og det er derfor nødvendigt at læse indkaldelserne til projekter grundigt og sikre sig, at projektet falder inden for, hvad der støttes før man går i gang med ansøgningsprocessen. Overskriften for en aktivitet, der indkaldes projektforslag til, kan fx være: "Development of tools for sensitive and specific in vitro detection of proteins and their interactions for diagnostic, prognostics and monitoring purposes". Det vil næsten altid være et universitet eller hospital, der leder disse projekter, men som virksomhed kan man spille en rolle i at gøre projektet mere konkret og evt. levere det nødvendige udstyr (inkl. support) til projektet.

Mindst 3 partnere fra forskellige lande skal bidrage til projektet, og SMV'er kan få op til 75% af deres udgifter finansieret af EU. Det tager som regel Europa-Kommissionen mindst 9 måneder at beslutte, hvilke projekter de vil give støtte, og selve projektet varer 2-3 år. Budgettet for et 3-årigt projekt ligger på ca. 4 mio. euro.

Sundhedstema under ICT i Cooperation

Forskningsprogrammets IKT-del er opdelt i 7 udfordringer, som projekterne programmet medfinansierer, skal hjælpe med at tackle. Udfordring 5: "Towards sustainable and personalised healthcare", skal støtte interdisciplinære forskningsprojekter, der fortsætter udviklingen mod stadig højere brug af IKT-komponenter i sundhedssektoren og gør brug af sammensmelt-

ningen af IKT-, nano og bio-teknologier til at skabe applikationer, der redder liv og skaber forretningsmuligheder.

Mere specifikt støttes der i 2009-2010 projekter inden for temaerne: Personlige Sundhedssystemer, IKT for patientsikkerhed, Det Virtuelle Physiologiske Menneske samt udvidet internationalt samarbejde om sidstnævnte. Det er således meget lagt an på at kombinere ny sundhedsforskning med det nyeste inden for IKT til fx at skabe et personligt sundhedssystem til diabetikere. Udvikling af ny viden inden for andet end IKT må dog ikke fylde mere end 25% af projektets indhold.

Finansieringsmulighederne er de samme som for den rene sundhedsforskning under Cooperation, hvilket vil sige, at SMV'er kan få op til 75% medfinansieret, og der skal være mindst 3 partnere fra forskellige lande, der bidrager til projektet. Tidshorizonten er også gerne projektafslutning 3-4 år efter ansøgningsfristen, inklusiv ca. 9 måneders evalueringstid før man kan gå i gang. IKT-sundhedsprojekterne har dog ofte et væsentligt højere budget end rene sundhedsprojekter.

Joint Technology Initiatives

Joint Technology Initiatives er samarbejder på specifikke områder mellem industrien og 7. rammeprogram med det formål at skabe flere offentlig-privat samarbejde i den europæiske forskning og konvertere forskning til globale markedsandele. De mest relevante Joint Technology Initiatives for sundhedsområdet er Innovative Medicine Initiative (IMI), men Embedded Computing Systems (ARTEMIS) har også en del om Person-centric Health Management”.

IMI skal udvikle ny viden, værktøjer og metoder til at forudsige sikkerhed, forudsige virkningsgraden, bygge bro inden for vidensledelse og bygge bro mellem uddannelse og videreuddannelse. Dette skal gøres ved at koble nytænkning i SMV'er, patientforeninger og forskningsinstitutters med ressourcerne og den tekniske kapacitet i de biofarmaceutiske virksomheder.

Ansøgningsprocessen til IMI er opdelt i to faser. I første fase indsender et konsortium af forskningsinstitutioner, SMV'er og patientforeninger en overordnet projektbeskrivelse, og de bedste af disse bliver parret med relevante biofarmaceutiske virksomheder, der så indgår i formuleringen af det detaljerede projektforslag, som måske kan opnå støtte. Til første fase er mindstekravet 2 partnere, der kan være fra samme land, og går man videre til anden fase, skal man videreudvikle projektet i samarbejde med de 2 biofarmaceutiske virksomheder man er blevet parret med. Der er afsat faste beløb til medfinansiering af hvert projekt, og det er derfor svært at sige noget præcist om medfinansieringsgraden for hver deltager.

ARTEMIS skal bidrage til udviklingen af næste generation af indlejrede computersystemer, herunder også i person-centric Health Management. Der støttes således udvikling af avancerede indlejrede computersystemer til forbedringer af diagnose- og behandlingsudstyr. Støttede projekter udvælges direkte på ansøgningen uden en fase 2, og mindstekravet er 3 partnere fra forskellige lande. Det er et mål for ARTEMIS-programmet at få 50% flere SMV'er ind i indlejrede systemers supply chain (koncept, design, produktion, levering og support) end der var i 2005.

Forskning for SMV'er under Capacities

Under rammeprogrammet for forskning gives der også mulighed for, at SMV'er kan få tilskud til at outsource udviklings- og forskningsprojekter til forskningsinstitutioner. Projektledelsen kan ligge på universitetet, men rettighederne til resultatet tilfalder som udgangspunkt SMV'en. Research for the benefit of SME's er bygget på erfaringerne fra det tidligere Craft og Collective Research i 6. rammeprogram. Formålet med programmet er at give mindre forskningstunge SMV'er muligheden for at søge EU-støtte og hjælpe dem til at komme ud på den europæiske markedsplads for nye ideer.

Der er ikke nogen prioriterede temaer eller aktiviteter i dette program, og indholdet i projekterne defineres af SMV'erne og vil derfor ofte være nye eller forbedrede produkter eller services, som de involverede SMV'er kan bruge direkte i deres fremtidige arbejde.

Der er tale om relativt små EU-projekter på 1-2 år med et budget på typisk 0,5-1,5 mio. euro, hvoraf SMV'erne kan få op til 75% medfinansieret af EU. Mindstekravet til ansøgningspartnerskabet er 3 SMV'er fra forskellige lande og 2 forskningsinstitutioner.

Industry Academia under People

Formålet med dette program er at skabe vidensoverførsel mellem offentlig og privat sektor, og der er derfor heller ikke nogen temaer eller prioriterede aktiviteter. Metoden til at skabe vidensoverførslen er udveksling af medarbejdere mellem virksomheder og forskningsinstitutioner, og da vidensoverførslen skal gå begge veje, skal udvekslingen også.

Konkret handler et projekt om, at en forsker med gennemført Ph.d. kommer ud og arbejder på en virksomhed i mellem 2 mdr. og 2 år, og en erfaren tekniker fra virksomheden arbejder på forskningsinstitutionen i en tilsvarende periode. Virksomheden og forskningsinstitutionen skal være fra forskellige lande, men et muligt setup er også fx en dansk SMV, et dansk universitet og et større tysk firma, hvor forskeren kommer ud på den danske virksomhed og det tyske firma sender en tekniker til det danske universitet.

Et partnerskab skal således have mindst en virksomhed og en forskningsinstitution fra forskellige lande, og finansieringsgraden er op til 100%, idet hele forskerens og dennes vejleders løn betales, og der er faste takster til deltagelse i konferencer og netværksaktiviteter. Der kan også søges tilskud på op til 10% af SMV'ens udgifter til udstyr i forbindelse med projektet. Det samlede vidensoverførselsprojekt varer ofte op til 4 år, og har et gennemsnitligt projekt på ca. 1 mio. euro.

Central Denmark EU Office

Central Denmark EU Office er Midtjyllands kontor i Bruxelles, og vi arbejder for at sikre borgere, virksomheder, organisationer og institutioner i Midtjylland det størst mulige udbytte af det europæiske fællesskab. Vi vil derfor meget gerne benytte vores viden, erfaring og netværk til at hjælpe midtjyske virksomheder med at ansøge om EU-midler eller indgå i EU-projekter ledet af andre. Vi arbejder meget med at matche europæiske og midtjyske aktører og netværk, for at facilitere udveksling af best practise og skabe muligheder for EU-projekter.

Kontoret finansieres af Region Midtjylland og de 19 midtjyske kommuner, og vi kan derfor kun hjælpe projekter, der har midtjyske aktører med. Vores service er som udgangspunkt gratis, men vi tager betaling for omfattende specialopgaver.

Vi indsamler tidlig information om støttemuligheder og projekter og formidler den til relevante aktører i Midtjylland gennem nyhedsbrev, direkte kontakt, samt møder og seminarer i Midtjylland. Vi er ofte i Midtjylland, og vi er meget åbne for at mødes for at diskutere en projektidé.

Vi kan hjælpe i alle faser af et EU-projekt, med udgangspunkt i de fordele det giver at være placeret i Bruxelles.

Indledende overvejelser

Der findes mange forskellige EU-programmer med hver deres regelsæt, der passer til forskellige projektyper. Vi undersøger gerne, om en projektidé kan gøres til et EU-projekt og giver samtidigt gode råd til, hvordan man kommer videre i processen. Vi prøver også at opmuntre aktører til at overveje at lave et EU-projekt på et område, hvor de står stærkt. Vi prøver at få projekter ind i en proces, inden der indkaldes til projektforslag på deres område, da Europa-Kommissionen kan tale mere frit om, hvilke projekter, de gerne vil støtte, når det endnu ikke er offentliggjort, og det også giver bedre tid til at finde partnere og skrive ansøgningen.

Overordnet projektbeskrivelse og sammensætning af projektgruppen

Vi hjælper gerne med at rette projektet til, så det bliver relevant for et støtteprogram og får en klar europæisk dimension. Selvom man har erfaring med at skrive projektbeskrivelser, kan det være svært at sætte det ind i en europæisk sammenhæng med EU-politikker, som støtteprogrammerne forventes at understøtte. Vi hjælper også gerne med at finde partnere og projekter som midtjyske virksomheder kan indgå i. Traditionelt set finder virksomheder imidlertid ofte deres projektpartnere via personlige kontakter fra anden sammenhæng, og vi prøver derfor også at koble midtjyske virksomheder på de netværk, hvor der søges partnere. Vi gør også en indsats for at forskellige aktører, såsom virksomheder og universiteter benytter sig af hinandens internationale netværk, da det ofte er en god idé for en virksomhed at have en forskningsinstitution med i EU-projektet.

Detaljeret beskrivelse og godkendelse af projektet

Den detaljerede beskrivelse af projektet vil ofte være for teknisk til, at vi kan hjælpe med indhold, men vi læser gerne ansøgninger igennem for at sikre, at der argumenteres klart for at projektet opfylder støtteprogrammets målsætninger og EU's generelle politikker. Ansøgningen skal gerne blive til i et samarbejde i partnerskabet for at alle føler ejerskab for projektet, og der er enighed om rollefordelingen i arbejdsindsatsen. I den sammenhæng er det en god idé at holde et møde, og vi stiller gerne mødelokale til rådighed i Bruxelles. Vi hjælper også gerne med praktiske ting i forbindelse med kontraktforhandlinger, hvis der opnås støtte.

Implementering, udbredelse og afrapportering

Vi kan hjælpe med at afklare spørgsmål med Europa-Kommissionen, som kan opstå under implementeringsfasen, herunder håndtering af problemer med bilag eller tidsfrister. Vi er også åbne overfor at løse andre praktiske eller mere indholdsmæssige opgaver, der måtte være behov for i forbindelse med projektet.

Hvis det er relevant for projektet, kan vi hjælpe med at arrangere et seminar i Bruxelles om projektets resultater, og vi vil også meget gerne promovere projekter med midtjysk deltagelse i andre sammenhænge for at gøre disse midtjyske aktører attraktive at få med som partnere i andre EU-projekter. Vi kan desuden hjælpe med at håndtere dialogen med Europa-Kommissionen, hvis der skulle opstå problemer med den afsluttende rapport eller udbetalingen af støtte.

Kontakt derfor straks Central Denmark EU Office, hvis du gerne vil lede eller indgå i et EU-projekt.

Central Denmark EU Office
Avenue de Tervuren 35
B-1040 Bruxelles
Tlf. : +32 2 230 87 32
e-mail : info@centraldenmark.eu